

VOORBEREID OP DE TOEKOMST

*Actieplan van de Taskforce
Internationaal Onderwijs*

VOORBEREID OP DE TOEKOMST

*Actieplan van de Taskforce
Internationaal Onderwijs*

INHOUD

VOORWOORD	5
1 INLEIDING	6
2 CONTEXT	7
2.1 Toenemende vraag & groeiende wachtlijsten	7
2.2 Belang van internationaal onderwijs als vestigingsplaatsfactor	7
2.3 Regionale verschillen	7
2.4 Brede input voor oplossingsrichtingen	7
2.5 Aanvliegroute Taskforce	8
3 TOESTROOM	9
Vraagontwikkeling internationaal onderwijs	9
Advies 1: start integraal overleg voor prognosestructuur	9
Advies 2: vorm netwerk voor snellere deling problemen en informatie	9
4 ORGANISATIE VAN HET AANBOD VAN SCHOLEN	10
Kwalitatieve opzet van aanbod van internationale scholen	10
Advies 3: creëer gemeentelijk adviesrecht bij aanvraag bekostiging DUO	10
Advies 4: waarborg kwaliteit particuliere internationale scholen	10
Advies 5: voorkom monopolistisch gedrag	10
5 M² NORMSTELLING PER LEERLING	11
Afwijking in benodigde m ² bij internationaal onderwijs	11
Advies 6: voeg internationaal onderwijs toe in modelverordening VNG	11
6 FINANCIERING HUISVESTING	12
Financiering van nieuwbouw en exploitatie	12
Advies 7: geef als Rijk en regio een extra investeringsimpuls	12
Advies 8: benut bestaande vastgoedposities Rijk maatschappelijk	12
7 AANTREKKEN BUITENLANDSE DOCENTEN	13
Knelpunten bij het aantrekken van buitenlandse docenten	13
Advies 9: pas Regeling Uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2014 aan	13
Advies 10: stel beleidsregel op voor erkenning van kwalificaties	13
Advies 11: handhaaf de 30 procent-regeling	13
8 TOEGANKELIJKHEID REGULIER ONDERWIJS	14
Het regulier onderwijs als aantrekkelijk alternatief	14
Advies 12: start onderzoek naar toegankelijkheid regulier onderwijs	14
Advies 13: benadruk spoedige implementatie pilot Tweetalig Primair Onderwijs	14
9 DOORSTROOMMOGELIJKHEDEN INTERNATIONAAL CURRICULUM	15
Doorstroommogelijkheden zijn beperkt voor internationaal curriculum	15
Advies 14: zet in op snelle inwerkingtreding van omkeerregeling mbo	15
Advies 15: maak IB CP op bekostigde internationale scholen mogelijk	15
Advies 16: organiseer afstemming met universiteiten over toelatingseisen	15
COLOFON	16

VOORWOORD

Nederland heeft een gunstig vestigingsklimaat voor buitenlandse bedrijven en internationale instellingen. Dat willen we graag zo houden. Het aanbod van internationaal onderwijs is een belangrijke factor in de keuze van bedrijven en instellingen om zich ergens te vestigen. Nederland heeft gelukkig ook een goede naam voor wat betreft internationaal onderwijs. Met bekostigde en particuliere internationale scholen is er keuze in het aanbod. Goed onderwijs voor alle kinderen staat voorop.

Het goede vestigingsklimaat in Nederland en de sterk groeiende economie zorgen voor een ongekend grote vraag naar internationaal onderwijs. De bestuurlijke Taskforce Internationaal Onderwijs heeft de daardoor ontstane knelpunten geanalyseerd, gebundeld en geprioriteerd. In korte tijd heeft zij samen met de betrokken stakeholders in een actieplan de te ondernemen acties verwoord.

Op systeemniveau zit het internationaal onderwijs in Nederland goed in elkaar. Er is echter op een aantal punten inhoudelijk verbetering mogelijk, ook om problemen in de toekomst voor te zijn. Het Rijk en de regio's trekken hier samen in op. Financieel en inhoudelijk is er regionaal maatwerk nodig is de constatering.

De aanbevelingen van de Taskforce dienen in samenhang gezien te worden. Op alle fronten moeten nu stappen gezet worden om een kwalitatief en kwantitatief hoogwaardig aanbod van internationaal onderwijs in Nederland te verzekeren. Over het algemeen zijn bij de acties meerdere partijen betrokken. De monitoring op de voortgang is daarom ook een verantwoordelijkheid van alle stakeholders gezamenlijk.

Anita Wouters

Onafhankelijk voorzitter Taskforce Internationaal Onderwijs
Mei 2017

1 INLEIDING

De sterk groeiende economie en een succesvol acquisitie-beleid hebben tot een ongekend grote vraag naar internationaal onderwijs geleid. Er is een capaciteitsprobleem ontstaan, dat zich als een remmende factor manifesteert bij het aantrekken van internationale bedrijven, instellingen en kenniswerkers. Naar verwachting zal de Brexit nog eens tot extra vraag naar internationaal onderwijs leiden.

Deze groei betekent fors meer leerlingen in het primair en voortgezet internationaal onderwijs in Nederland.¹ Met 19.000 leerlingen vormen zij 'slechts' 1 procent van de leerlingenpopulatie in het totale primair en voortgezet onderwijs in Nederland. Vanuit economisch oogpunt is hun belang echter aanmerkelijk groter. Het adequaat kunnen faciliteren van deze leerlingen versterkt ons economisch vestigingsklimaat en daarmee de groeipotentie van onze economie.

Er is een directe noodzaak om het aanbod van internationaal onderwijs te vergroten en knelpunten weg te nemen. De uitdaging daarbij is om maatwerk te bieden. Elke regio kent namelijk zijn eigen samenstelling van typen internationale kenniswerkers.

Door nijpende en acute problemen in de capaciteit in de Metropoolregio Amsterdam (MRA), Brainport Eindhoven en Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) heeft het Rijk onlangs deze regio's een financiële impuls gegeven. Het Rijk en de regio's erkennen dat dit alleen de directe nood ledigde en dat een meer structurele aanpak nodig is om op kwantitatieve en kwalitatieve wijze aan de vraag te gaan voldoen.

Om voor de korte en middellange termijn tot een adequate set van oplossingen te komen, hebben het Ministerie van Economische Zaken (EZ) en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) het initiatief genomen om een bestuurlijke Taskforce Internationaal Onderwijs op te zetten. Hierin is vanuit een breed gedragensamenwerking (deelnemers zijn: OCW, EZ, het Ministerie van Algemene Zaken (AZ), het Ministerie van Buitenlandse Zaken (BZ), MRA, MRDH, Brainport en de VNG) getracht om concrete en haalbare oplossingen te formuleren, waarbij het huidige stelsel als gegeven is beschouwd. Voor u ligt het actieplan dat het resultaat vormt van deze gezamenlijke verkenning.

---

¹ Het internationaal onderwijs in Nederland bestaat uit bekostigd en particulier onderwijs. Op een internationale school wordt een internationaal curriculum aangeboden en is Nederlands niet de voertaal. Een bekostigde internationale school is formeel altijd een afdeling van een reguliere Nederlandse school. Dit type scholen is enkel toegankelijk voor buitenlandse kinderen die tijdelijk in Nederland verblijven of voor Nederlandse kinderen die binnen twee jaar buiten Nederland onderwijs zullen volgen of die al twee jaar onderwijs in het buitenland hebben genoten. Het aantal leerlingen is gelijk over het bekostigd en particulier internationaal onderwijs verdeeld. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van bekostigde internationale scholen.

2 CONTEXT

2.1 Toenemende vraag & groeiende wachtlijsten

De vraag naar internationaal onderwijs is sterk toegenomen door de groei van het aantal expats (hoger geschoold werk en voor een kortere periode, bijv. 3 jaar), kennismigranten (hoger geschoold werk, steeds vaker om te blijven) en arbeidsmigranten (lager tot middelbaar geschoold werk, vaak permanent).

In diverse regio's sluit het aanbod van primair en voortgezet internationaal onderwijs niet meer aan bij de vraag. Uit het onderzoeksrapport van Regioplan 'Internationaal onderwijs in Nederland', dat in opdracht van OCW en EZ is opgesteld, blijkt dat maar liefst de helft van de onderzochte scholen in Nederland in de zomer van 2016 met een wachtlijst te maken had. Het merendeel van de internationale scholen verwacht dat het leerlingenaantal verder zal toenemen.

2.2 Belang van internationaal onderwijs als vestigingsplaatsfactor

De beschikbaarheid van internationaal onderwijs is een aspect dat zwaar meeweegt bij de keuze van buitenlandse bedrijven en instellingen voor een vestigingslocatie. Goede kwaliteit van leven en goed onderwijs voor kinderen is daarnaast van belang voor het werven van talentvolle internationale kenniswerkers. Het vergroten van het aanbod van internationaal onderwijs draagt bij aan het versterken van ons vestigingsklimaat. Het is daarom nodig om het internationaal onderwijs in Nederland verder uit te bouwen.

Een en ander is al geadresseerd in de Kamerbrief 'Werken aan Groei' (september 2014), waarin het kabinet een overzicht geeft van maatregelen om Nederland aantrekkelijker te maken als bestemming voor talent. Het kabinet wijst hierin expliciet op het belang van de versterking van (het aanbod van) internationale scholen.

Sinds 2014 is de roep om kwalitatief en kwantitatief goed internationaal onderwijs steeds herhaald. De Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) vergelijkt in haar monitor van 2015 Nederland met de ons omringende landen. Daaruit komt naar voren dat we een uniek systeem hebben, maar dat we niet achterover kunnen gaan leunen. Het capaciteitsknelpunt wordt ook beaamd door de mensen uit het veld.

Vestiging van buitenlandse bedrijven en instellingen hangt af van de beschikbaarheid van goed internationaal onderwijs.

2.3 Regionale verschillen

Door regionale verschillen in economische structuur zijn ook de eisen die door internationale werknemers en bedrijven aan internationaal onderwijs worden gesteld regionaal niet gelijkloidend.

De MRA en Rotterdam hebben veel internationale bedrijven, Den Haag kent veel internationale instellingen en ambassades en de Brainportregio Eindhoven heeft veel ICT en hightech maakbedrijven. Door de specifieke opgaven per regio is ook het aanbod van scholen per regio op onderdelen specifiek. In de MRDH en MRA is hierdoor veel behoefte aan internationale scholen, zowel publiek gefinancierd als privaat. In de Brainportregio Eindhoven is juist een sterke vraag naar internationalisering van het regulier onderwijs. De internationale werknemers zijn zodoende niet als één coherente doelgroep te definiëren en hebben op onderdelen afwijkende behoeften.

2.4 Brede input voor oplossingsrichtingen

Om als Taskforce tot oplossingsrichtingen te kunnen komen voor de ervaren knelpunten, heeft een brede inventarisatie plaatsgevonden van de problematiek.

Daarbij is het eerder genoemde rapport van Regioplan 'Internationaal onderwijs in Nederland' als uitgangspunt genomen. Daarnaast zijn het Rijk en de grote gemeenten (Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, Utrecht, Eindhoven) al enige tijd met elkaar in gesprek over een mogelijke City Deal Internationaal Onderwijs. Ook de in dit overleg gesignaleerde knelpunten binnen het internationaal onderwijs zijn meegenomen. Verder is het recent door de Stichting Internationaal Onderwijs gepubliceerde rapport 'De Staat van het Internationaal Onderwijs in Nederland' betrokken.

Tot slot zijn voor de Taskforce ook de MRA, MRDH, Brainport Eindhoven en - via de VNG - andere regio's met internationaal onderwijs bevroegd op ervaren knelpunten. In de bijeenkomsten van de Taskforce zijn vervolgens nog aanvullende knelpunten ingebracht en zijn de al geïnventariseerde knelpunten op onderdelen genuanceerd en geprioriteerd.

2.5 Aanvliegroute Taskforce

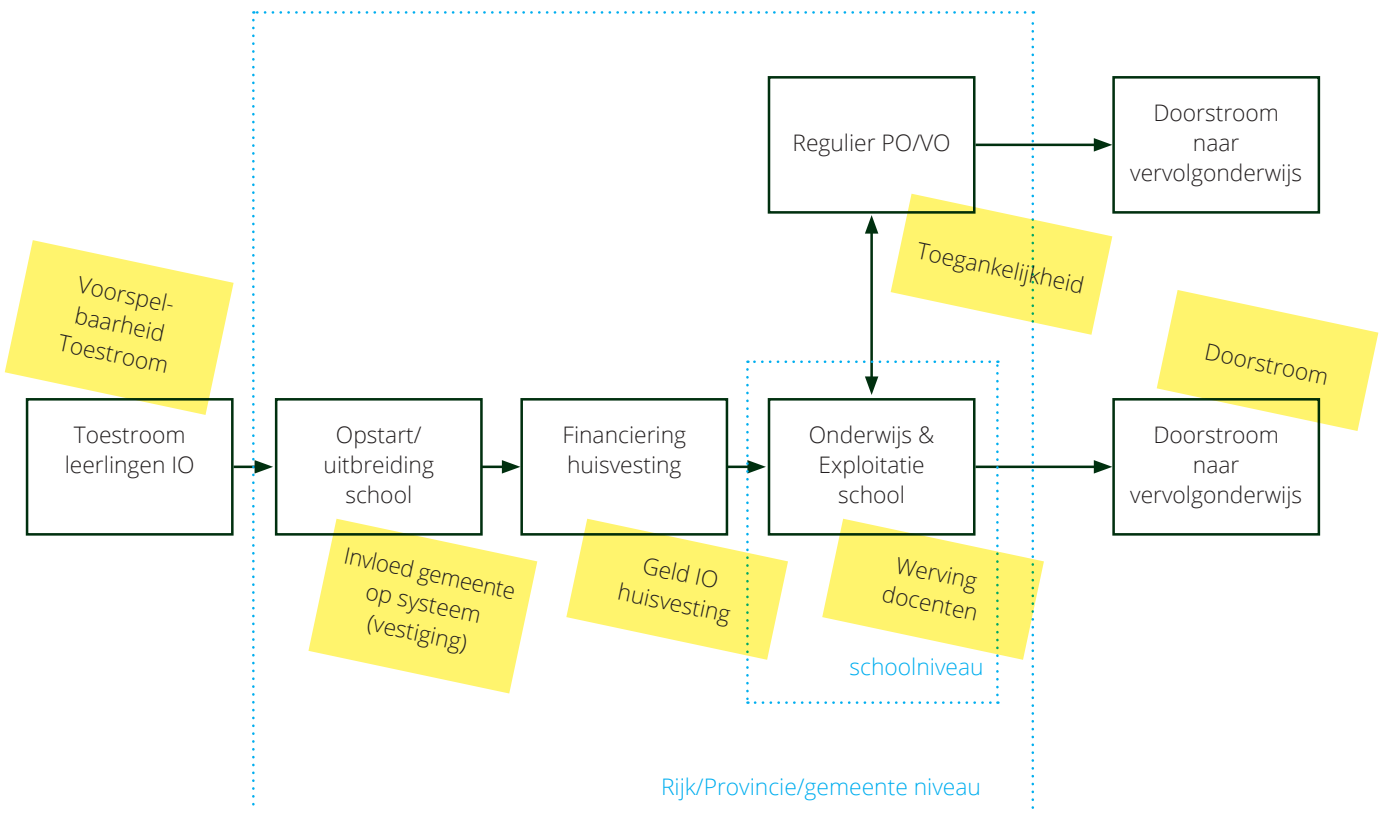
Er zijn uiteindelijk meer dan 40 knelpunten binnen het internationaal onderwijs benoemd. Deze hebben te maken met de toestroom tot het internationaal onderwijssysteem, de wijze waarop dit systeem vervolgens functioneert en uiteindelijk hoe de doorstroom verloopt.

Mogelijke oplossingen liggen op diverse aggregatieniveaus. Zo kan het Rijk met wet- en regelgeving en geld oplossingen bieden. Ook provincies, regio's, gemeenten en uiteindelijk de scholen zelf dragen (financieel) een belangrijk deel van de verantwoordelijkheden voor de oplossingen.

Uiteindelijk zijn er zeven hoofdthema's benoemd die uitgewerkt zijn. In schema 1 staan deze als 'geeltjes' aange-merkt. Voorliggende rapportage zal de zeven hoofdthema's als leidraad hebben. De ordening daarvan in voorliggende rapportage richt zich puur op de doorloop van het schema en is niet te lezen als een prioritering in thema's dan wel adviezen. De adviezen beogen zoveel mogelijk te bevorderen dat het internationaal onderwijs in Nederland een aantrekkelijk onderdeel is van ons vestigingsklimaat en in alle opzichten toegankelijk en hoogwaardig onderwijs garandeert aan kinderen van alle leerniveaus.

Schema 1: Opzet thema's

8

3 TOESTROOM

Vraagontwikkeling internationaal onderwijs

Internationaal onderwijs vraagt, in het bijzonder voor de huisvesting, om betrouwbare groeiprognoses. Het reguliere onderwijs gaat voor het stichten van scholen uit van metingen van de belangstelling die zijn gebaseerd op demografische ontwikkelingen. Deze systematiek is niet bruikbaar voor het internationaal onderwijs. De leerlingaantallen zijn te zeer afhankelijk van economische ontwikkelingen. In 2010 is daarom geprobeerd een aparte belangstellingsmeting te ontwikkelen voor het internationaal onderwijs.² De conclusie was echter dat de aantallen te klein en de omstandigheden te onvoorspelbaar zijn om tot een goede systematiek te komen.

Oplossingsrichting

Het doel van het onderzoek uit 2010 was om te komen tot een betrouwbare belangstellingsmeting bij de aanvraag bij DUO van een individuele internationale school om voor bekostiging in aanmerking te komen. De inzet van de Taskforce is breder. Er is behoefte aan betrouwbare cijfers op basis waarvan besluitvorming over investeringen in het internationaal onderwijs plaats kunnen vinden.³ Het internationaal onderwijs is sterk verbonden met de economie en daarmee gericht op toekomstige ontwikkelingen (prognose) en minder op terugkijken (belangstellingsmeting). Gezien het specifieke regionale karakter van de vraag naar internationaal onderwijs zal deze prognosesystematiek ook een gecoördineerd regionaal beeld moeten geven.

Advies 1: start integraal overleg voor prognosestructuur

OCW en EZ zullen op korte termijn een bijeenkomst beleggen, waarbij deskundigen uit de praktijk (NFIA, HR-directeuren van, voor het internationaal onderwijs toonaangevende bedrijven, scholen en experts) verkennen of het mogelijk is om te komen tot een algemene prognosesystematiek dan wel tot een meer pragmatische vertaling daarvan. Uitgangspunt is dat er een objectieve systematiek of overlegstructuur ontstaat die voldoende betrouwbare groeiprognoses genereert. Daarbij adviseert de Taskforce om bij een incidentele sterke groei (bijvoorbeeld bij de vestiging van een groot nieuw bedrijf of nieuwe instelling) snel te schakelen tussen OCW, EZ, BZ, betreffende regio en betrokken scho(o)l(en).

Advies 2: vorm netwerk voor snellere deling problemen en informatie

De Taskforce adviseert om op nationaal en regionaal niveau een netwerk samen te stellen van ministeries, provincies, gemeenten, scholen en andere stakeholders voor de uitwisseling van problemen en informatie om ontwikkelingen sneller te voorzien en ook sneller daarop te kunnen anticiperen. Dit netwerk dient nog dit jaar operationeel te zijn. Een en ander sluit aan op de aanbeveling van Regioplan om bruggen te bouwen tussen betrokken partijen en kennisuitwisseling tussen gemeenten te organiseren.

---

2 Ekamper, P. (2010), Prognosesystematiek voor internationaal onderwijs in Nederland: definitieve haalbaarheidsstudie. Den Haag: Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI)

3 Deze behoefte blijkt onder meer uit de praktijk van de International School Eindhoven: deze school groeit sneller dan in 2013 bij de opening was voorzien. De oorspronkelijke prognose van leerlingaantallen ging uit van 1100 leerlingen in 2043. Deze is inmiddels bijgesteld naar 1500 leerlingen in 2020.

4 ORGANISATIE VAN HET AANBOD VAN SCHOLEN

Kwalitatieve opzet van aanbod van internationale scholen

Door de overheid bekostigde internationale scholen vormen samen met particuliere internationale scholen het systeem van aanbod van internationaal onderwijs. Om te komen tot, en voor het behouden van, een goed functionerend en kwalitatief onderwijssysteem zullen initiatieven beter op elkaar afgestemd moeten worden.

Op dit moment vindt er geen integrale afstemming plaats. Een bij DUO ingediende aanvraag om voor bekostiging in aanmerking te komen hoeft niet te worden afgestemd met de gemeente waar de internationale school wordt gevestigd voordat een besluit op deze aanvraag wordt genomen. Hetzelfde geldt voor de aanvraag tot aanwijzing als particuliere internationale school waar de leerplicht kan worden vervuld. Hierdoor is het lastig om een optimaal functionerend systeem van internationaal onderwijs in de regio te borgen.

Regio's die proberen om een integraal goed aanbod van internationale scholen te realiseren willen meer zicht op de kwaliteit van nieuwe particuliere initiatieven. Een school wordt door DUO aangewezen als particuliere internationale school waar de leerplicht kan worden vervuld, indien de school is aangesloten bij een door OCW erkende accreditatie-organisatie of onder toezicht staat van een buitenlandse autoriteit. Daarbij worden door DUO geen nadere kwaliteitseisen gesteld.

Oplossingsrichtingen

In de organisatie van het aanbod van internationaal onderwijs gaat het om zowel kwantiteit als kwaliteit. Ten aanzien van de kwantiteit zou de gemeente adviesrecht moeten krijgen over uitbreiding van het bekostigd internationaal onderwijs. Ten aanzien van de kwaliteit is het belangrijk dat de gemeente er van uit kan gaan dat ook de kwaliteit van nieuwe particuliere internationale scholen is gewaarborgd.

Advies 3: creëer gemeentelijk adviesrecht bij aanvraag bekostiging DUO

De Taskforce beveelt aan om adviesrecht voor gemeenten op te nemen in de Beleidsregel IGVO 2010. Het advies van de gemeente over de behoefte aan uitbreiding van het aanbod in de regio kan DUO helpen om de door het schoolbestuur overgelegde prognose te beoordelen. OCW zal dit adviesrecht bij de integrale herziening van de beleidsregel meenemen.

Advies 4: waarborg kwaliteit particuliere internationale scholen

Daarnaast adviseert de Taskforce aan gemeenten om bij het aantrekken van nieuwe particuliere scholen specifieke kwaliteitseisen in de (tender)procedure op te nemen. Verder zal OCW in overleg met de Nederlandse onderwijsinspectie bezien of de kwaliteit van nieuwe particuliere internationale scholen, zoals gewaarborgd door de Regeling aanwijzing internationale en buitenlandse scholen, voldoende is.

Advies 5: voorkom monopolistisch gedrag

Het aanbod van internationaal onderwijs in een regio is een gezamenlijke opgave van gemeenten en schoolbesturen. Nu ontstaan er situaties waarbij partijen elkaar kunnen belemmeren. Zo kan bijvoorbeeld een bestaande bekostigde internationale school in het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen de stichting van een nieuwe bekostigde internationale school voor voortgezet onderwijs door een ander schoolbestuur tegenhouden.⁴ De Taskforce vindt dit onacceptabel en roept de betrokken partijen op om vanuit het gemeenschappelijk belang te handelen.

⁴ Het Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen is een overlegstructuur waarbinnen schoolbesturen gezamenlijk beslissingen nemen over het aanbod van het onderwijs in de regio.

5 M² NORMSTELLING PER LEERLING

Afwijking in benodigde m² bij internationaal onderwijs

Voor het regulier (speciaal) onderwijs geeft het Uitvoeringsbesluit Voorzieningen in de huisvesting PO/VO per onderwijssoort de minimum bruto vloeroppervlakte per leerling aan. Voor de benodigde ruimte (en dus kosten) bestaat op dit moment geen standaardnorm voor internationaal onderwijs. Echter, voor het internationaal onderwijs liggen de benodigde m² per leerling hoger dan voor het regulier onderwijs. De landelijke ervaring leert dat het rond 12m² per leerling (incl. gymvoorziening) uitkomt. Dit heeft verschillende oorzaken:

- leerlingen komen en gaan gedurende het hele schooljaar;
- alle verschillende opleidingsniveaus – incl. speciaal onderwijs – zitten bij elkaar in de klas;
- alle leerlingen krijgen op verschillende niveaus Engels en Nederlands;
- er is veel aandacht voor de moedertaal van de leerlingen; en
- de accreditatieorganisatie verplicht scholen een aantal specialisten in dienst te nemen, waaronder een psycholoog.

Vanuit gemeenten is vraag naar een landelijke richtlijn voor internationaal onderwijs. De verschillen tussen internationaal onderwijs en regulier onderwijs leiden tot discussies op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Een algemeen gedragen standaardnorm voor de benodigde m² voor internationale scholen zou het besluitvormingsproces binnen gemeenten bij het huisvesten van een bekostigde internationale school, gemakkelijker kunnen maken.

Oplossingsrichting

In de bestaande modelverordening van de VNG kan een specifieke ruimtenorm voor internationaal onderwijs worden opgenomen. Deze norm haakt aan op het belang van voldoende aanbod van kwalitatieve internationale scholen voor een goed vestigingsklimaat. De gemeente Den Haag heeft al een dergelijke norm in de huisvestingsverordening opgenomen.

Advies 6: voeg internationaal onderwijs toe in modelverordening VNG

De Taskforce pleit voor het met spoed ontwikkelen van een algemeen gedragen norm voor internationaal onderwijs in de modelverordening van de VNG. Op korte termijn draagt dit bij aan het beeld dat het opnemen van een hoger aantal m² voor internationaal onderwijs in de huisvestingsverordening algemeen geldend is, waardoor het besluitvormingsproces in gemeenten mogelijk gunstig wordt beïnvloed. De norm in de huisvestingsverordening van de gemeente Den Haag kan daarbij mogelijk als voorbeeld dienen, maar de VNG zal het initiatief nemen tot het ontwikkelen van een norm voor internationaal onderwijs op basis van een voorstel van gemeenten met een internationale school.

Mocht in de praktijk blijken dat een goede norm in de modelverordening onvoldoende soelaas biedt, zou moeten worden gezien of een meer bindende norm, bijvoorbeeld in wet- en regelgeving, aangewezen is.

6 FINANCIERING HUISVESTING

Financiering van nieuwbouw en exploitatie

Voor de financiering van huisvesting van bekostigde scholen krijgen gemeenten jaarlijks een bijdrage uit het Gemeentefonds. De huisvesting van het bekostigd internationaal onderwijs valt hier ook onder. Door de beperkt betrouwbare groeiprognoses (zie hoofdstuk 3: Toestroom) worden deze kosten vaak niet opgenomen in het Integraal Huisvesting Plan voor onderwijshuisvesting van gemeenten en dus niet meerjarig financieel geprognosticeerd. Deze kosten vallen bovendien hoger uit dan die voor de huisvesting van regulier onderwijs (zie hoofdstuk 4: m² Normstelling). Dit geeft voor gemeenten grote uitdagingen om de benodigde dekking te organiseren en de besluitvorming daarvoor snel te doorlopen.

Daarnaast wordt er in het Gemeentefonds bij de financiering van huisvesting van basisscholen vanuit gegaan dat primair onderwijs lokaal georganiseerd is. Primair internationaal onderwijs heeft echter vaak een groter regionaal voedingsgebied dan het meeste reguliere primair onderwijs.

Bij onverwachte, versnelde capaciteitsvergroting is ten slotte veelal sprake van hogere ruimtelijke inpassingskosten, zoals versnelde verwerving van bestaand vastgoed. Zeker bij regio's met een krappe vastgoedmarkt, zoals momenteel het geval is, leidt dit snel tot extra kosten.

Een eerste inventarisatie bij de betrokken regio's van de verwachte kosten voor voorfinanciering, aankoop, ontwikkeling, etc. toont voor de komende vier jaar een forse investeringsvraag.

De door de Dutch Trade & Investment Board ingestelde Stuurgroep Internationale handels-, innovatie- en investeringsbevordering (Stuurgroep Buijink) acht het te krappe aanbod van internationaal onderwijs ook een bedreiging voor het vestigingsklimaat. De Stuurgroep Buijink bepleit een extra Rijksbijdrage van €25 mln. per jaar voor versterking van het vestigingsklimaat, waaronder internationaal onderwijs.

Oplossingsrichting

De groei van het internationaal onderwijs geeft een grote investeringsvraag voor de korte en middellange termijn. De benodigde investeringen, en daarmee de impuls voor het vestigingsklimaat in Nederland, zijn alleen bij elkaar te brengen als het Rijk en de regio's hierin samen optrekken.

Advies 7: geef als Rijk en regio een extra investeringsimpuls

De Taskforce acht voor de komende vier jaar €10 mln. per jaar vanuit het Rijk nodig, die ingezet kan worden ter ondersteuning van goede regionale propositities. Voorwaarde is dat de regio tenminste hetzelfde bedrag beschikbaar stelt als van het Rijk wordt gevraagd. Deze €10 mln. kan worden gezien als concrete invulling van een deel van de €25 mln. die de Stuurgroep Buijink nodig acht voor versterking van het vestigingsklimaat in den brede.

Advies 8: benut bestaande vastgoedposities Rijk maatschappelijk

In de huidige krappe vastgoedmarkt heeft het Rijk mogelijk op, voor internationale scholen gunstige locaties, belangrijke vastgoedposities dan wel grondposities in de regio's. Bij voorgenomen verkoop worden deze gronden en opstallen vaak voor marktconforme condities aangeboden waardoor een onderwijsfunctie op die locatie wel wenselijk kan zijn, maar onbetaalbaar blijkt. De Taskforce vraagt het Rijk om bij verkoop van vastgoed oog te houden voor het belang van het aanbod van internationaal onderwijs.

7 AANTREKKEN BUITENLANDSE DOCENTEN

Knelpunten bij het aantrekken van buitenlandse docenten

Internationale scholen hebben behoefte aan docenten met Engels als moedertaal die ervaring hebben met het internationaal curriculum. Bij het aantrekken van docenten van buiten de EU ervaren bekostigde internationale scholen echter knelpunten. Het verkrijgen van de noodzakelijke tewerkstellingsvergunning blijkt lastig, omdat het systeem onvoldoende rekening houdt met de dynamiek en specifieke vereisten vanuit het internationaal onderwijs. Daarnaast levert de erkenning van de onderwijsbevoegdheid van buitenlandse docenten die aan een internationale school voor voortgezet onderwijs les willen geven, regelmatig problemen op. Er zijn gevallen bekend waarbij internationaal gerenommeerde docenten kwalificaties hebben die niet door DUO erkend worden en daardoor geen onderwijsbevoegdheid krijgen.

Oplossingsrichtingen

Docenten binnen het internationaal onderwijs worden per definitie vooral geworven op de internationale arbeidsmarkt. Goede salarissen, aantrekkelijke randvoorwaarden en een soepele overgang naar Nederland helpen om het beste onderwijspersoneel van over de hele wereld aan te kunnen trekken. Daarom is er behoefte aan behoud (de 30 procent-regeling) en uitbreiding van bestaande ondersteunende maatregelen op het gebied van kennismigranten zodat ook buitenlands onderwijspersoneel hier gebruik van kan maken.

Advies 9: pas Regeling Uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2014 aan

De Taskforce adviseert paragraaf 19 van de Regeling Uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2014 aan te passen, zodat docenten van buiten de EU aan bekostigde internationale scholen – net als docenten aan buitenlandse nationale scholen (zoals de Deutsche Internationale Schule) – in aanmerking kunnen komen voor een tewerkstellingsvergunning voor de duur van drie jaar zonder de toets of er prioriteitgenietend aanbod op de arbeidsmarkt binnen de EU aanwezig is.

Advies 10: stel beleidsregel op voor erkenning van kwalificaties

OCW zal een beleidsregel opstellen met duidelijke criteria voor het erkennen van de onderwijsbevoegdheid van buitenlandse docenten die aan een internationale school voor voortgezet onderwijs les willen geven. Deze beleidsregel maakt bij voorkeur de erkenning eenvoudiger voor zowel docenten als DUO. Voor het internationaal primair onderwijs bestaat een dergelijke beleidsregel al.

Advies 11: handhaaf de 30 procent-regeling

Op dit moment is het versoberen of afschaffen van de zogenoemde 30 procent-regeling onderwerp van debat. De belastingvrije voet van 30 procent is echter cruciaal bij het werven van internationale docenten en managers voor het bekostigd internationaal onderwijs. De Taskforce roept daarom in navolging van de Stuurgroep Buijink op tot handhaving van de huidige 30 procent-regeling.

8 TOEGANKELIJKHEID REGULIER ONDERWIJS

Het regulier onderwijs als aantrekkelijk alternatief

Uit het rapport 'Deltaplan Internationaal onderwijs' dat in opdracht van de MRA is opgesteld, blijkt dat 45 procent van de *internationals* in deze regio de voorkeur geeft aan regulier onderwijs voor hun kinderen. Ook in andere regio's is een dergelijke trend zichtbaar. Deels omdat *internationals* de intentie hebben om voor langere tijd in Nederland te blijven of omdat zij zich de *school fees* van (bekostigde) internationale scholen niet kunnen veroorloven. De Brainportregio Eindhoven heeft de koppeling tussen internationaal onderwijs en het reguliere onderwijs in de probleembenadering als hoofdstrategie aangemerkt. De spreiding naar het reguliere onderwijs kan potentieel de druk op de internationale scholen verlichten.

De toegankelijkheid van het regulier onderwijs voor *internationals* blijkt echter knelpunten te geven. Een goed overzicht van (de omvang van) deze knelpunten ontbreekt. Er zijn wel signalen dat *internationals* de internationale schakelklassen, de Nederlandse voertaal, het eindexamen in het Nederlands en de overgang van het internationaal curriculum naar het regulier curriculum als knelpunt ervaren.

Andersom is het ook wenselijk om Nederlandse leerlingen meer internationale oriëntatie te geven. Gegeven de mondiale ontwikkeling van de arbeidsmarkt zal in de toekomst nog meer behoefte zijn aan internationaal of geïnternationaliseerd regulier onderwijs. Hiervoor loopt al een proces van integrale curriculumvernieuwing vanuit OCW. OCW is daarnaast een pilot Tweektalig Primair Onderwijs gestart, waarin 19 scholen in staat zijn gesteld om 30 tot 50 procent van het onderwijs in de Engelse, Duitse of Franse taal te geven. Het wetenschappelijk onderzoek wordt eind 2019 afgerond.

Oplossingsrichtingen

Voor zowel de verbetering van de doorstroom vanuit het internationaal onderwijs naar het regulier onderwijs als de internationalisering van het regulier onderwijs is nader onderzoek gewenst.

Advies 12: start onderzoek naar toegankelijkheid regulier onderwijs

De Taskforce adviseert een quickscan uit te laten voeren naar de behoeften van *internationals* met betrekking tot instroom in het regulier onderwijs en de (regionale) specifieke opgaven hierin.

Advies 13: benadruk spoedige implementatie pilot Tweektalig Primair Onderwijs

De Taskforce adviseert om, als de pilot Tweektalig Primair Onderwijs positief wordt beoordeeld en uit de quickscan blijkt dat het gevoelde knelpunt over de voertaal wordt bevestigd, in te zetten op een spoedige en soepele implementatie van de aanbevelingen uit deze pilot.

9 DOORSTROOMMOGELIJKHEDEN INTERNATIONAAL CURRICULUM

Doorstroommogelijkheden zijn beperkt voor internationaal curriculum

Op bekostigde internationale scholen voor voortgezet onderwijs wordt in de bovenbouw uitsluitend het International Baccalaureate Diploma Programme (IB DP) aangeboden. Dit is een curriculum op vwo-niveau. Dit niveau is echter niet voor iedere leerling haalbaar. Voor deze leerlingen lijkt een Engelstalige mbo4-opleiding het enige alternatief, maar bij deze opleiding is het niveau van het examen van het verplichte vak Nederlands een struikelblok.

Met het diploma van het IB DP hebben leerlingen in principe toegang tot de Nederlandse universiteiten. Omdat diverse faculteiten onvoldoende bekend zijn met de vakken van het IB DP en de verschillende niveaus waarin deze vakken kunnen worden gevolgd, geeft dit knelpunten bij de toelating.

Oplappingsrichtingen

De minister van OCW erkent dat het niveau van het examen Nederlands voor niet-Nederlandstalige studenten een ongewenst struikelblok is. Zij heeft daarom al toegezegd om met een wetswijziging een zogenaamde 'omkeerregeling' mogelijk te maken. Dit betekent dat buitenlandse studenten in een Engelstalige mbo4-opleiding met een lager niveau Nederlands het diploma kunnen behalen als ze aantonen een hoger niveau Engels te beheersen. De omkeerregeling maakt onderdeel uit van het wetsvoorstel Differentiatie exameneisen taal en rekenen, dat ook nog een aantal andere onderwerpen behelst. Naar verwachting zal de wet per studiejaar 2018-2019 in werking treden.

Een aantal bekostigde internationale scholen zou naast het IB DP in de bovenbouw ook graag het IB Career-related Programme (IB CP) aanbieden. Het niveau van het IB CP-certificaat is vergelijkbaar met dat van ten minste een havodiploma met beroepsgerichte vakken en een leerling kan na het behalen van het certificaat worden toegelaten tot het hbo.

Advies 14: zet in op snelle inwerkingtreding van omkeerregeling mbo

De Taskforce pleit voor een snelle behandeling en inwerkingtreding van de omkeerregeling gegeven het belang hiervan voor de doorstroommogelijkheden.

Advies 15: maak IB CP op bekostigde internationale scholen mogelijk

OCW zal het aanbieden van het IB CP op bekostigde internationale scholen op korte termijn mogelijk maken.

Advies 16: organiseer afstemming met universiteiten over toelatingseisen

OCW zal een afstemming starten met Nuffic (Nederlandse organisatie voor internationalisering in onderwijs), de internationale scholen en de universiteiten om de toelatingseisen voor de universiteiten en uitstroombekwalificaties op elkaar af te stemmen.

COLOFON

Deze publicatie is gemaakt in opdracht van de minister van Economische Zaken en de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De publicatie is opgesteld door de Taskforce Internationaal Onderwijs. De Taskforce stond onder onafhankelijk voorzitterschap van Anita Wouters (ABDTOPConsult). Daarnaast bestond de Taskforce uit:

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Alida Oppers, Directeur-Generaal Primair en Voortgezet Onderwijs

Ministerie van Economische Zaken

David Pappie, directeur Topsectoren en Industriebeleid

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Johan van der Werff, ambassadeur voor Internationale Organisaties

Ministerie van Algemene Zaken

Linda Brinke, adjunct raadsadviseur

Metropoolregio Amsterdam

Simone Kukenheim, wethouder Onderwijs, Jeugd en Diversiteit van de gemeente Amsterdam, in samenspraak met Kajsa Ollongren, wethouder Economie, Lucht- en Zeehaven, Monumenten, Kunst en Cultuur, Lokale Media en Deelnemingen van de gemeente Amsterdam

Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Alette Hekker, wethouder Financiën, Jeugdzorg, Onderwijs en Dienstverlening van de gemeente Delft
Sam Hermans, directeur Stedelijk Onderwijs en Jeugdbeleid van de gemeente Den Haag

Brainport Eindhoven

Staf Depla, wethouder Werk, Economie en Beroepsonderwijs van de gemeente Eindhoven

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Jeroen Kreijkamp, wethouder Financiën, Economie, Onderwijs en Internationale zaken van de gemeente Utrecht.

De Taskforce werd ondersteund door Cees Kortleve (projectleider, Ministerie van EZ), Marijke Reuver (Ministerie van EZ), Hugo Nieber (Ministerie van OCW), Joukje Oudeboon-van Rooij (Ministerie van OCW) en Guus Govaart (VNG)

Vormgeving en druk
Xerox/OBT Den Haag

Beeldmateriaal
Shutterstock.com

Oplage
20

Mei 2017

Deze uitgave is met zorg samengesteld. Aan deze publicatie en de hierin opgenomen voorbeelden, statistieken etc. kunnen geen rechten worden ontleend. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

BACK TO SCHOOL